

kroonblaadjes. Het lijken wel felgekleurde spinnen, die op de takken zitten. Waar komt deze mooie heester vandaan? Deze soort komt uit Japan, maar er zijn ook soorten in onze parken en tuinen uit Noord-Amerika en China. Kijkt u „*Herwig's practische Tuinencyclopaedie*” of „*Onze loofhoutgewassen*” van W. J. Hendriks er maar eens op na. Deze boeken geven vele bijzonderheden over de Toverhazelaarsoorten.

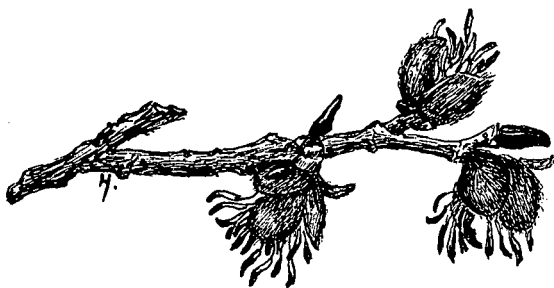

Fig. 8. Bloeiende *Parrotia persica*

En als u nu toch aan het zoeken bent, kijkt u dan ook eens naar wat er vermeld staat over de thans bloeiende en tot dezelfde familie behorende *Parrotia persica* C. A. Mey. Deze zeldzaam voorkomende heester bloeit prachtig. Uit bruin-fluwelinge schubben hangen vele rode helmknoppen (fig. 8). Een juweeltje in het voorjaar! Ik ben benieuwd of u deze heester in uw omgeving ook kunt vinden.

G. Houtman.

Zee-Anjelieren (zie omslagfoto)

Zee-anjelieren zijn wondermooi, om een variant op een bekend gezegde van Beebe te gebruiken, die deze woorden in een van zijn boeken bezigt ten opzichte van platvissen. Iedereen weet natuurlijk wel, dat de zee-anjelier met al zijn verre en minder verre verwanten, de zee-anemonen, koralen, polypen enz., tot de zogenaamde holtedieren (*Coelenteraten*) behoort en bijgevolg tamelijk laag op de zoölogische ranglijst geïnclassificeerd staat. Maar dit kan nauwelijks een verklaring voor zijn verdere onbekendheid vormen.

Eigenlijk is het geen wonder, dat zoveel natuurliefhebbers zo weinig aandacht aan deze kleurige dieren geschonken hebben. Het is inderdaad heel moeilijk, zo niet onmogelijk hiervan een volledig overzicht te geven: de verscheidenheid en fantasie zijn te groot. Zo is een van de schitterendste vormen over het gehele lichaam fel oranje getint — en dit is in het geheel geen uitzondering — terwijl anderen een volkomen melkwit lichaam hebben. Er zijn crème typen onder, zo teer en zacht van kleur alsof er slechts een lichtspeling van bijzondere aard in het water plaats vond. Dan weer vinden we zeegroene exemplaren, prachtig nuancerend tegen de donkere bodem, de groenwieren en 't heldere water. Dikwijls vinden we ook tweekleurige anjers, bijvoorbeeld met oranje lichaam en heel licht rose tentakelkrans, bruin lichaam met witte tentakels enz. De variatie is te groot om op te noemen en het enige, dat we eigenlijk zeker kunnen zeggen is, dat in zulke gevallen de tentakels het lichtst van kleur zijn. Soms heeft het lichaam grote, onregelmatige, lichtere vlekken, maar dat komt naar verhouding toch veel minder voor. Wel vinden we allerlei donkerder tinten en vormen naast deze kleurige typen.

De verspreiding van de zee-anjelier levert nogal wat stof tot overdenken op. Ongetwijfeld is het een van de meest algemene soorten onder de zee-

anemonen van onze kust. Oudere schrijvers noemen hem al onder de naam van gegolfde of geschulpte zee-anemone, zonder zich veel gelegen te laten liggen aan de bijzonderheden omtrent zijn verspreiding. In gunstige gevallen vinden we uitlatingen als: veel in de Zeeuwse wateren. Al de bekende strandboekjes, waaronder die van Heimans, Heinsius en Thijssse, vermelden de soort gezamenlijk met de gewone zee-anemoon en de zeedahlia, terwijl Horreüs de Haas zee-anjelieren van Scheveningen kende, zoals uit zijn „Strandwandelingen” blijkt. Van de verspreiding langs onze kust hebben we al met al maar een zeer globaal overzicht, al zijn er over de laatste jaren wat meer gegevens. Met zekerheid zijn ze bekend van Hoek van Holland, Scheveningen, IJmuiden en Den Helder: merkwaardigerwijze ontbreekt de Hondsbosse Zeewering op dit lijstje. Ook op gewone golfbrekers kunnen ze zich vestigen. Verder zijn er gegevens uit Zeeland, waaruit blijkt, dat ze daar soms buitengewoon talrijk voorkomen en hetzelfde geldt voor de Waddenzee. Daarentegen wordt in de Flora en Fauna der Zuiderzee met geen woord over zee-anjelieren gerept, terwijl het tegenwoordige IJsselmeer natuurlijk helemaal niet in aanmerking komt. Tenslotte vinden we min of meer geregeld exemplaren op aangespoeld hout, stukken zink en dergelijke objecten.

Een merkwaardige omstandigheid in de verspreiding van de zee-anemonen verdient nog vermelding, nl. het grote aandeel dat de mens hierin heeft, wonder boven wonder. Maar zoals we weten, kunnen deze dieren alleen op vaste ondergrond leven en deze komt aan onze kust van nature slechts sporadisch voor. Om een voorbeeld te noemen: de steengronden bij Texel. Daarnaast echter heeft de mens de kust zo voorzien van „kunstmatige rotsen” en de zee van schepen, palen, boeien en alle mogelijke gezonken en andere voorwerpen, dat de anemonen hierin een ideale expansie-mogelijkheid wordt geboden. Samenvattend: de verspreiding van de zee-anjelier en alle andere zee-anemonen aan onze kust is voor een groot deel door menselijke invloeden tot stand gekomen.

Wat betreft het herkennen bij zee-anjelieren, bij grote en volwassen exemplaren levert dit niet veel moeilijkheden op: integendeel, verwarring zou een hele kunst zijn. Ze hebben, als geen andere anemoon, een grote, gegolfde tentakelkrans met talloze kleine tentakeltjes. De moeilijkheid schuilt echter in de kleintjes. Ze zien er aannemelijk genoeg uit met hun oranje, wit of rose, eventueel bruin gekleurde lichaam, dat zo'n centimeter in doorsnede is. Maar de verwarring, die daaruit kan voortkomen! Soms kun je ze houden voor *Sagartia*'s, een andere keer voor *Diadumene*'s, een derde keer voor kleine *Actinia*'s en een heel optimistisch strandwandelaar zal misschien de hoop koesteren een nieuwe soort voor Nederland te hebben gevonden. Het is dus zaak, voorzichtig te zijn. Maar verder is het zeker de moeite waard om bij voorkomende gelegenheden eens op zee-anjelieren te letten, vooral ook omdat er nog zo weinig bekend is van deze dieren.

Den Haag.

R. M. van Urk.

De redacteur

zou graag nog wat korte artikeltjes ontvangen, liefst geïllustreerd en natuurlijk getypt.